

på nuværende tidspunkt, ikke kræve lovændringer. Under den resterende del af forhandlingerne vil det dog være muligt at anmelde flere forbehold fra dansk side. Dette spørgsmål er fortsat under overvejelse.

Til slut et par bemærkninger om den kritik, der har været rejst om forhandlingernes form.

Fra OECD's side har der under forhandlingerne været afholdt konsultationer eller høringer med NGO'er. Disse aktiviteter er fulgt op i de enkelte lande. I Danmark har der under hele forhandlingsprocessen været holdt kontakt til berørte danske myndigheder og interesseorganisationer. Herudover har MAI-aftalen været bragt op som led i det løbende samarbejde, der finder sted mellem danske NGO'er og Udenrigsministeriet vedrørende handelspolitiske spørgsmål. Vi håber også, at der i det videre forløb vil være god kontakt til berørte NGO'er og organisationer samt en offentlig debat.

En sådan aftale kræver ordentlig information. Danmark har derfor i OECD arbejdet for mere åbenhed i beslutningsgangen bl.a. ved offentliggørelse af dokumenter. Det er jo en linje, der falder helt i tråd med vores holdning til arbejdet i WTO, hvor Danmark har stillet et forslag om mere åbenhed om de vigtige handelspolitiske beslutninger, der i stigende grad direkte berører enkelte borgere.

Forhandling

Keld Albrechtsen (EL):

Jeg vil gerne sige tak til ministeren for besvarelsen og straks gå over til de kommentarer, som jeg synes den giver anledning til. Jeg vil også gerne sige tak for tilsagnet om, at der skal være større åbenhed og god kontakt også til organisationer og bevægelser, som beskæftiger sig med dette her. Nu er det jo så heldigt, at der bliver tid til en grundig offentlig debat om spørgsmålet. Vi frygtede en overgang, at det løb var ved at være kørt, men det er godt, at vi nu får tiden til debatten.

Efter min opfattelse er det mest bemærkelsesværdige ved den ny aftale, MAI-aftalen, hvis den bliver vedtaget, at man indfører dette tvistbilæggesystem, hvor de multinationale selskaber og private selskaber i almindelighed får ret til direkte at anlægge sag mod de tilsluttede lande, altså f.eks. imod Danmark. Når man går disse bestemmelser igennem, som ministeren kun nævnte overordentlig sporadisk i sin svar-

tale, så finder man kernen i aftalen. Det, der virkelig betyder noget i aftalen, er dette tvistbilæggesystem.

Som aftalen nu foreligger, er den jo skruet sammen på den måde, at multinationale selskaber kan indbringe sagen for nogle paneler, hvis de mener, at de bliver generet af en nationalstat. Og det helt bemærkelsesværdige er, at et multinationalt selskab selv kan afgøre, om sagen skal behandles ved et panel under FN-systemet, under Verdensbanksystemet eller under de multinationale selskabers egen sammenslutning, nemlig organisationen International Chamber of Commerce. De vil naturligvis vælge at indbringe tvister for deres egen organisation, altså for dette internationale handelskammer.

Det betyder, at man opretter et system, hvor de multinationale selskabers egen interesseorganisation skal afgøre tvister mellem landene og de multinationale selskaber. Det er jo fantastisk, hvis det virkelig kan ende sådan, for det betyder jo, at de multinationale selskaber får hals- og håndsret over udmøntningen af den her aftale.

Derfor vil jeg godt bede ministeren redegøre nærmere for, hvad regeringen har tænkt sig at stille op med det problem, for hvis man ikke får løst det, så vil alle de andre ting, som vi diskuterer i forbindelse med aftalen, miljøforholdene f.eks., jo i virkeligheden være af mindre betydning, fordi det til syvende og sidst vil være dette internationale handelskammer, der kommer til at tolke afgørelserne. Det bliver ikke dansk lovgivning, tysk lovgivning eller canadisk lovgivning; det bliver disse paneler.

Det kan f.eks. føre til, at hvis vi her i Danmark beslutter, at der ikke længere skal tillades tungmetaller i legetøj – det er jo et problem, som der gerne skulle gøres noget ved – så kan det give Barbieproducenten Matell mulighed for at kræve en milliarderstatning for ekspropriation af forventede fremtidige fortjenester. Og hvis en sådan tvist mellem Barbieproducenten Matell og den danske stat skal afgøres ved et panel sammensat af det internationale handelskammer, ja, så kan man jo godt have en fornemmelse af, hvordan en sådan afgørelse vil falde ud – uanset alt det, ministeren har sagt om, at man vil forsøge at forbedre formuleringen om miljø osv. i aftalen.

Jeg har også læst det kompromisdokument, som ministeren henviser til, og jeg må sige, at det er overordentlig vanskeligt i konkret form